

BELEIDSNOTA
NOORD-ZUID
SAMENWERKING
2008 - 2013

Gent solidair met de wereld

32 acties voor een solidair Gent zonder grenzen

Gent solidair met de wereld

32 acties voor een solidair Gent zonder grenzen

Beleidsnota Noord-Zuidsamenwerking

2008-2013

Voorwoord

De Noord-Zuidproblematiek is soms minder ver van ons bed dan we denken. Steden, OCMW's en inwoners van een stad komen steeds meer in aanraking met de invloeden en gevolgen van internationale ontwikkelingen: het Kyoto-protocol, asielzoekers, duurzame aankopen, etc. Ook worden we via de media steeds meer geconfronteerd, helaas vaak op een stereotiepe sensatiezoekende manier, met de harde realiteit in het Zuiden: rampen, honger, corruptie en opstanden.

Sinds midden jaren negentig werkt de Stad Gent al hard aan een degelijke beleid voor ontwikkelingssamenwerking. Deze beleidsnota bouwt hierop verder en zet de lijnen uit voor meer mondiale solidariteit in onze stad. Als lokaal bestuur moeten we onze verantwoordelijkheid nemen. Hoewel onze rol in vergelijking met andere spelers in dit domein onvermijdelijk beperkt is, kunnen we zeker een belangrijke meerwaarde leveren in de Noord-Zuidwerking. We zijn immers een overheid die dicht bij de burger staat. Het Gentse stadsbestuur neemt deze rol ter harte.

Het Gentse bestuursakkoord 2007-2012 is hierin duidelijk: *'De Gentenaars zijn solidair met diegenen die het met minder moeten stellen. De jaarlijkse bijdrage voor ontwikkelingssamenwerking wordt verviervoudigd: van 0,5 euro naar 2 euro per inwoner.'*

De Stad Gent zal voor meer financiële armslag zorgen. Als actor zet Gent zelf programma's en activiteiten op, als facilitator ondersteunt de stad het particulier initiatief en als regisseur stimuleert Gent de samenwerking en coherentie op lokaal niveau.

De Gentse ontwikkelingssamenwerking kent een Noordwerking en een Zuidwerking. Gentenaars verder sensibiliseren, motiveren en activeren rond de kloof tussen Noord en Zuid is het centrale doel van de Noordwerking. We moeten in onze stad een breed en sterk draagvlak creëren voor de werking in het Zuiden.

Gent ondersteunt niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die ontwikkelingslanden, hun burgers en hun instellingen helpen zich verder te ontwikkelen. Maar we gaan de komende jaren een stap verder. Naast NGO's zal de stad ook Gentenaars en Gentse sociale organisaties, scholen, ziekenhuizen, sportclubs, die op veelal kleine schaal krachtig en bewonderenswaardig werk verrichten in het Zuiden, motiveren en ondersteunen. Deze Gentenaars zonder grenzen verdienen meer aandacht en waardering.

De stad Gent heeft reeds sinds 2004 een intense stedenband met de stad Mangaung in Zuid-Afrika. Deze stedenband is veel meer dan een klassieke "jumelage", maar strekt ertoe om intense samenwerkingsbanden tussen beide steden op te zetten, zowel tussen de beide besturen als tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en andere maatschappelijke actoren. De komende legislatuur zal de stad Gent deze band verbreden met twee nieuwe sociale noden: gezondheidszorg en milieu.

In juli 2005 behaalde de Stad Gent de titel van 'Fair Trade Gemeente'. De stad moet dan ook een voorbeeld- en pioniersrol blijven vervullen voor het verder verduurzamen van het eigen aankoopbeleid en het verder duurzaam ontwikkelen van de stad volgens de principes van de Lokale Agenda 21.

Ik hoop innig dat we als stad werk kunnen maken van een meer rechtvaardige samenleving, van een meer solidaire wereld.

Meer wereld in Gent en meer Gent voor de wereld. Want Gent kent geen grenzen.

Tom Balthazar
Schepen van Milieu en Sociale Zaken

Inhoud

1. MISSIE EN VISIE	4
2. NOORDWERKING: MONDIALE SOLIDARITEIT IN GENT	7
2.1 Sensibilisering	9
Actie 1. Noord-Zuid dichterbij aan huis	9
Actie 2. Gentse Noord-Zuidprijs	9
Actie 3. Steun voor Gentenaars die de wereld in Gent brengen	9
Actie 4. Noord-Zuidmarkt op de Noord-Zuiddag	9
Actie 5. De kloof gedicht	9
Actie 6. Mangaungpark in Gent	10
Actie 7. Mangaungkoffer	10
Actie 8. Mangaung en Gent online: van klas tot klas	10
Actie 9. Mangaung in het Vredeshuis	10
Actie 10. Nieuw leven voor "Het Zuiden in de Wijken"	10
Actie 11. Noord-Zuid online	10
Actie 12. Sensibiliseren van het stadspersoneel	10
Actie 13. Communicatieplan	11
Actie 14. Constructieve dialoog en advies	11
Actie 15. Logistieke ondersteuning Gentse Noord-Zuidorganisaties	11
Actie 16. Geen Noord-Zuidwerking zonder vrijwilligers	11
Actie 17. Lezingenreeks met UGent	11
Actie 18. Globelink en KRAS	11
Actie 19. Millenniumdebat	11
Actie 20. Millenniumdoelstellingen: nog vijf jaar te gaan	11
2.2 Duurzaamheid	13
Actie 21. Duurzame aankopen	13
Actie 22. Duurzaam beleggen	13
Actie 23. Kyotoprotocol	13
Actie 24. Duurzame ontwikkeling	13
3. ZUIDWERKING: GENT ZONDER GRENZEN	14
3.1 De stedenband met Mangaung	16
Actie 25. Gent en Mangaung werken verder rond jeugd, duurzame lokale economische ontwikkeling en participatief beleid	16
Actie 26. Gent en Mangaung verbreden hun stedenband met het thema milieu	17
Actie 27. Gent en Mangaung verbreden hun stedenband met het thema gezondheid	17
Actie 28. UGent en de University of the Free werken intens samen	17
Actie 29. PC's voor Mangaung	18
3.2 De vierde pijler: Gentenaars zonder grenzen	19
Actie 30. Gentenaars zonder grenzen	19
Actie 31. Verhogen medefinanciering 11.11.11	19
Actie 32. Noodhulpfonds	19
4. BUDGET	20

1. Missie en visie

Missie

De Verenigde Naties bieden een sterk kader voor mondiale solidariteit. De grote VN conferenties van de jaren 1990 plaatsten ontwikkeling definitief op de internationale agenda en hebben een belangrijke rol gespeeld in het besef dat de verschillende onderdelen van menselijke ontwikkeling (*human development*) onderling zijn verbonden en bijgevolg ook samen moeten worden aangepakt. Drie conferenties begin 2000 verdiepten en concretiseerden het concept menselijke ontwikkeling; de *United Nations Millennium Summit* (New York, 2000); de *International Conference on Financing for Development* (Monterrey, 2002) en de *World Summit on Sustainable Development* (Johannesburg, 2002).

De *United Nations Millennium Summit* leidde tot het uitwerken van de **acht Millenniumdoelstellingen**:

- (1) Het doen verdwijnen van extreme armoede en honger;
- (2) Basisonderwijs wereldwijd toegankelijk maken voor iedereen;
- (3) Gelijke behandeling van mannen en vrouwen bevorderen, door vrouwen meer kansen en zeggenschap te bieden;
- (4) Kindersterfte terugdringen;
- (5) De gezondheid van moeders verbeteren;
- (6) Strijd leveren tegen HIV/AIDS, malaria en andere ziekten;
- (7) Actief werken aan een duurzaam milieu;
- (8) Werken aan een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling.

Deze doelstellingen vormen voortaan de leidraad van alle mogelijke actoren wereldwijd in het streven naar ontwikkeling.

De *Johannesburg Declaration on Sustainable Development* (2002) bevat een engagement om **Agenda 21**¹, aangevuld met de resultaten van de grote conferenties van de jaren 1990, de *United Nations Millennium Declaration* en de *Monterrey Consensus* rond het financieren van ontwikkeling, versterkt te gaan implementeren: "*Accordingly, we assume a collective responsibility to advance and strengthen the interdependent and mutually reinforcing pillars of sustainable development – economic development, social development and environmental protection – at local, national, regional and global levels.*".

De Stad Gent schrijft zich volledig in in de hierboven geschetste internationale context. Het is niet voor niets dat de stad eerder toetrad tot het netwerk van zogenaamde *Millennium Cities* (via de *United Cities and Local Governments*). Met het ondertekenen van de bijhorende *Local Government Millennium Declaration*, verklaarde de Stad Gent binnen de eigen mogelijkheden alles te ondernemen om van het bereiken van de Millenniumdoelstellingen tegen 2015 een succes te maken.

Om zichzelf verder ontwikkelen binnen het beleidsdomein ontwikkelingssamenwerking maakt de stad dankbaar gebruik van het inhoudelijk kader geboden door de Verenigde Naties, met de acht Millenniumdoelstellingen, de *Johannesburg Declaration on Sustainable Development* en de (lokale) Agenda 21 als pijlers.

¹ Agenda 21 is een programma van de Verenigde Naties met betrekking tot duurzame ontwikkeling. Het is een uitvoerig actieplan dat globaal, nationaal en plaatselijk door organisaties van de V.N., de overheden, en de belangrijkste organisaties op elk gebied waarbij de mensen het milieu beïnvloeden moet worden nageleefd. 21 verwijst naar de 21e eeuw.

Noord-Zuidsamenwerking behoort niet tot de wettelijke of decretaal verplichte kerntaken voor lokale besturen. De contouren van een lokaal beleid voor ontwikkelingssamenwerking worden vastgelegd in het decreet van 2 april 2004 betreffende het beleid inzake convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.

In het kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking (22 juni 2007) beschouwt de Vlaamse overheid gemeentebesturen als een indirecte actor en als een mogelijke partner om aan de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking vorm te geven. Art. 16 van dit kaderdecreet bepaalt: "De Vlaamse Regering kan lokale besturen ondersteunen bij de uitbouw van een beleid inzake ontwikkelingssamenwerking door convenants voor gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking aan te gaan."

De Stad Gent gaat graag in op dit aanbod van de hogere overheden en geeft een compleet en coherent beleid rond internationale solidariteit verder vorm. Daarbij is Gent er zich van bewust dat het zelf maar een kleine speler is in de Noord-Zuidsamenwerking, en dat die Noord-Zuidsamenwerking op haar beurt maar een van de instrumenten is op de weg naar mondiale rechtvaardigheid.

Niettemin blijft Gent ten volle overtuigd van haar rol en van de noodzaak tot het laten aansluiten van haar beleid bij de activiteiten van andere gouvernementele en niet-gouvernementele actoren.

Het stadsbestuur weet zich bovendien gesterkt in haar ontwikkeling door de resultaten van een enquête van het Hoger instituut voor de arbeid (HIVA)², in opdracht van 11.11.11, waarin het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen werd gepeild. Een greep uit de resultaten van de deze enquête:

- de kennis rond thema's van ontwikkelingssamenwerking bij de bevolking neemt toe, maar is nog steeds beperkt tot een minderheid;
- de helft van de bevolking wil de middelen voor ontwikkelingssamenwerking zien stijgen;
- het aandeel van de bevolking dat geld geeft aan ontwikkelingssamenwerking blijft de laatste jaren stabiel, maar de bedragen worden hoger;
- meer en meer mensen voelen zich betrokken bij het Zuiden;
- dit heeft een meer solidaire houding en een gevoel van interdependentie tot gevolg;
- meer en meer mensen willen 'zelf' iets doen in het Zuiden.

De stad neemt haar verantwoordelijkheid op om als lokaal bestuur bij te dragen tot een meer duurzame ontwikkeling, onder meer via het lokale Noord-Zuidbeleid. Bijdragen tot duurzame ontwikkeling kan onder meer door mensen aan te zetten tot gedragsverandering en door het vervullen van een voorbeeldfunctie. Aandacht voor problemen en vraagstukken omtrent ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit zijn hierbij cruciaal. Nadenken over duurzame ontwikkeling - ook op lokaal niveau - vereist een open blik op de wereld, ver buiten de eigen stadsmuren.

² HUYBRECHTS, A. en POLLET, I., *Draagvlak ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen*. Hoger instituut voor de arbeid, Leuven, 2007, www.11.be.

Visie

De Dienst Noord-Zuidsamenwerking zal in grote mate bijdragen tot de volgende strategische doelstelling binnen het Departement Bevolking en Welzijn: "*Gent integreert op een innoverende wijze internationale solidariteit in haar beleid.*"

De visie van de Stad Gent op lokale ontwikkelingssamenwerking is het mee realiseren van deze doelstelling en daarbij de eigen bevolking en de relevante *stakeholders* betrekken. Dit betekent concreet dat de Stad Gent een breed draagvlak (intern en extern) creëert om op een innoverende wijze internationale solidariteit te integreren in haar beleid.

De Stad Gent kijkt met enige fierigheid terug op de pioniersrol die ze in het verleden soms speelde binnen het beleidsdomein van lokale ontwikkelingssamenwerking, maar wil zich tegelijk uitdrukkelijk hoeden voor zelfgenoegzaamheid. Het kan altijd beter en we blijven dan ook openstaan voor de input van partners, niet in het minst het middenveld. We willen pro-actief blijven inspelen op tendensen binnen de wereld van de (lokale) ontwikkelingssamenwerking.

2. Noordwerking: mondiale solidariteit in Gent

Beschrijving

De beleidspijler "Noordwerking: mondiale solidariteit in Gent" schraagt de vele eigen initiatieven van de stad die de eigen personeelsleden en de inwoners van de stad willen aanzetten tot méér internationale solidariteit. Deze beleidspijler omvat ook de ondersteuning door de Stad Gent van de vele sensibiliserende initiatieven die door middenveldorganisaties worden georganiseerd.

Huidige toestand

De Stad Gent kent via de Dienst Noord-Zuidsamenwerking en het Vredeshuis een rijke traditie in het aanbieden van eigen educatieve methodieken rond wereldoriëntatie en vredeseducatie aan voornamelijk lagere schoolkinderen en scholieren. De voorbije jaren bezochten letterlijk duizenden kinderen en jongeren de projecten *Losbol* (duurzame ontwikkeling), *Kundabuffi's schatkamer* (mondiale verwondering voor kleuters), *Mijn Bol* (duurzame ontwikkeling in mondiaal perspectief), *Recht door de stad* (kinderrechten vroeger en nu, in Gent en in de wereld) en *Doelstelling* (de Millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties).

Daarnaast is de Dienst Noord-Zuidsamenwerking betrokken bij een hele rist sensibiliserende initiatieven zoals onder andere:

- ophangen van de spandoeken '*Gent steunt de mensenrechten. En jij?*' tijdens de mensenrechtenweek van Amnesty International;
- de vele sensibiliserende initiatieven i.s.m. Vredeseilanden en Oxfam Wereldwinkels in het kader van Gent als Fair Trade Gemeente;
- het project "Het Zuiden in de Wijken" samen met de Dienst Buurtwerk, 11.11.11, Broederlijk Delen en Oxfam Wereldwinkels;
- de organisatie van lunchgesprekken voor personeelsleden van de stad (vaak samen met het Programma Diversiteit en Gelijke Kansen);
- de ondersteuning van sensibiliserende initiatieven rond thema's van Noord-Zuidsamenwerking in Gent.

Zeer belangrijk is ook de financiële ondersteuning van sensibiliserende initiatieven in Gent van erkende organisaties op basis van het reglement tot subsidiëren van verenigingen met betrekking tot de Noord-Zuidproblematiek. Gent beschikt over een bruisend middenveld dat tal van activiteiten organiseert. Door dit reglement toe te passen, ondersteunt de stad die activiteiten en draagt zo ook bij tot het sensibiliseren van de Gentse bevolking rond thema's van Noord-Zuidsamenwerking. Tijdens het jaar 2007 werd aan 22 organisaties een totaalbedrag van 43.640,80 euro uitgekeerd.

Dat bruisende middenveld is al jaren verenigd in GONZ, het Gents Overleg Noord-Zuid. GONZ verenigt momenteel het merendeel van de Gentse initiatieven i.v.m. Noord-Zuidsamenwerking. Als pluralistisch, representatief, maar informeel overlegplatform fungeert GONZ als gesprekspartner inzake het lokale Noord-Zuidbeleid. GONZ getuigt van een volwassen en geëngageerde werking. De stedenband tussen de Stad Gent en Mangaung wordt van nabij opgevolgd, evenals de stappen die de Stad Gent zet in dossiers zoals ethisch bankieren en het uitbouwen een duurzaam havenbeleid. GONZ organiseert al een aantal jaar een interessant en succesvol "Millenniumdebat" in de Lakenhalle van het Belfort.

Sinds 2005 kent het Gentse Noord-Zuidbeleid een nieuw formeel adviesorgaan: de Stedelijke Adviesraad voor Ontwikkelingssamenwerking (STAR). De oprichting van dit nieuwe orgaan kwam er onder impuls van de bepalingen in het nieuwe convenant gemeentelijke

ontwikkelingssamenwerking tussen de Stad Gent en de Vlaamse Overheid. De STAR brengt advies uit op vraag van het stadsbestuur of op eigen initiatief. Artikel 2 van de statuten bepaalt dat het advies van STAR in elk geval wordt gevraagd voor: de aanvraag tot het sluiten of het verlengen van een convenant, in welk geval het advies mede betrekking heeft op het strategisch actieplan en het operationeel actieplan van het eerste jaar; de keuze van een partner in het Zuiden, als de stad een concrete bestuurlijke samenwerking met een gemeente in het Zuiden overweegt; de operationele actieplannen voor het tweede en het derde jaar; de voortgangsrapporten en het eindrapport, bedoeld in artikel 13 van het decreet van 2 april 2004 betreffende het beleid inzake convenants gemeentelijke ontwikkelings-samenwerking; beleidsnota's in verband met het Gentse Noord-Zuidbeleid; opmaak en wijzigingen van het reglement tot de verdeling van subsidies aan verenigingen met betrekking tot de Noord-Zuidproblematiek.

De Dienst Noord-Zuidsamenwerking ondersteunt de werking van GONZ en STAR en bewaakt mee de sfeer van constructieve samenwerking tussen middenveld en stadsbestuur.

2.1 Sensibilisering

Strategische
doelstelling 1

Stimuleren en verhogen van de internationale solidariteit in Gent.

Operationele
doelstelling 1.1

Het zelf ontwikkelen van unieke sensibiliserende methodieken en sensibiliserende initiatieven van Gentse Noord-Zuidorganisaties ondersteunen.

Acties

Actie 1. Noord-Zuid dichterbij aan huis

Is de Noord-Zuidproblematiek ver van het bed van de Gentenaar? Bemoedigende vaststellingen van onderzoekers³ tonen aan dat het Noord-Zuidthema potentieel een grote aantrekkingskracht heeft. Door als stad zelf laagdrempelige en educatieve sensibilisatie-acties, al dan niet in samenwerking met derden, te organiseren wil de Stad Gent bij de Gentenaars en bezoekers van onze stad een breed draagvlak creëren voor de mondiale solidariteit. De Stad richt zich hierbij zowel tot het algemene doelpubliek als tot specifieke doelgroepen zoals senioren, jongeren, verenigingen, etc.

Actie 2. Gentse Noord-Zuidprijs

De meest innovatieve en sensibiliserende activiteiten in Gent verdienen extra steun. Met een Gentse Noord-Zuidprijs zal de Stad Gent elk jaar een waardevol en sensibiliserend activiteit in Gent bekronen. De prijs kan een geldprijs zijn of een andere beloning zoals een redactionele bijdrage in het stadsmagazine of een huldiging tijdens een evenement.

Actie 3. Steun voor Gentenaars die de wereld in Gent brengen

Gentenaars en Gentse verenigingen die met activiteiten andere Gentenaars informeren, sensibiliseren, motiveren, vormen en activeren rond internationale solidariteit verdienen steun. Het stadsbestuur zal naast het bestaande reglement tot het structureel subsidiëren van erkende Noord-Zuidverenigingen ook projectsubsidies mogelijk maken. Een beoordelingscommissie zal de ingediende aanvragen goed- of afkeuren.

Actie 4. Noord-Zuidmarkt op de Noord-Zuiddag

Eén dag in het jaar staat in het teken van mondiale solidariteit. Verschillende educatieve en sensibiliserende activiteiten kunnen die dag samengebracht worden, gericht op het publiek maar ook op scholen en verenigingen. Op een Noord-Zuidmarkt kunnen projecten, landen of thema's toonbaar gemaakt worden voor alle Gentenaars. Met gepaste voorstellingen zoals muziek, film of toneel komen mensen meer te weten over de Noord-Zuidthematiek en worden zij aangespoord tot actieve aandacht.

Actie 5. De kloof gedicht

Hoe verwoordt de Gentenaar de onrechtvaardige kloof tussen Noord en Zuid? Hoe ziet de Gentenaar de mondiale solidariteit? Met een wedstrijdoproep vragen we aan alle Gentenaars om mondiale solidariteit te verwoorden in een gedicht, een lied, een schilderij of een beeld. Een jury met onafhankelijke leden uit het Gentse cultuurleven en Gentse deskundigen ontwikkelingssamenwerking kiezen het meest passende kunstwerk. Deze zullen op gepaste wijze aandacht krijgen op een plek in Gent.

³ Onbekend maar bemoedigend: het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking, Leuven, HIVA, 2002.

Actie 6. Manguangpark in Gent

De Stad Gent heeft sinds 2004 een duurzaam samenwerkingsverband met haar Zuid-Afrikaanse zusterstad Manguang. Deze stedenband is veel meer dan een klassieke "jumelage", maar strekt ertoe om intense samenwerkingsbanden tussen beide steden op te zetten, zowel tussen de beide besturen als tussen onderwijsinstellingen, bedrijven en andere maatschappelijke actoren. In Gent is er geen fysiek element dat deze band symboliseert. Een vaste plek in Gent, zoals een Manguangpark, dat elke Gentenaar en elke bezoeker informeert over deze stedenband en op gepaste wijze verwijst naar onze zusterstad, kan de kennis van de Gentenaars over de stedenband mee helpen verhogen.

Actie 7. Manguangkoffer

In samenwerking met de partners in Manguang en educatieve deskundigen zal de Stad Gent een koffer met lesmateriaal ontwikkelen om kinderen te informeren over de Gentse stedenband met Manguang en over de Noord-Zuidproblematiek in het algemeen. Leerkrachten kunnen deze koffer gebruiken als ondersteuning bij de mondiale vorming van hun leerlingen.

Actie 8. Manguang en Gent online: van klas tot klas

De Stad Gent zal samen met de zusterstad een online forum oprichten waardoor inwoners van Manguang en inwoners van Gent eenvoudig met elkaar kunnen communiceren. Zo kunnen bijvoorbeeld leerlingen uit klassen in Manguang en in Gent elkaar leren kennen en kan regelmatig contact met elkaar deel uitmaken van het lessenpakket. Vriendschappen kunnen ontstaan en kinderen leren de gemeenschappelijke punten en verschillen kennen met het leven van een leeftijdsgenootje dat mijlenver woont.

Actie 9. Manguang in het Vredeshuis

Met een interactieve tentoonstelling in het Vredeshuis kunnen kinderen ervaren hoe het is om kind te zijn in het Zuid-Afrikaanse Manguang. In een ruimte in het Vredeshuis zal iedereen letterlijk kunnen binnenwandelen in de leefwereld van een kind uit Manguang. Kinderen kunnen er kennis maken met de realiteit in het Zuiden.

Actie 10. Nieuw leven voor "Het Zuiden in de Wijken"

"Het Zuiden in de Wijken" is een uniek initiatief waarbij ontwikkelingssamenwerking naar de bewoners van de 19de eeuwse gordel wordt gebracht. De formule is echter na de twaalfde editie aan een vernieuwing toe. Een uitbreiding naar de deelgemeenten behoort tot de mogelijkheden voor de vernieuwde formule.

Actie 11. Noord-Zuid online

Ook internet is een belangrijk medium voor het verspreiden van informatie, om te sensibiliseren en om netwerken te vormen in 'the global village'. De aparte pagina van de website van de Stad Gent waar informatie staat van de Gentse Noord-Zuidwerking zal regelmatig geactualiseerd worden. Daarnaast zal een online blogforum opgericht worden dat mensen die geïnteresseerd zijn in de Gentse ontwikkelingssamenwerking virtueel samenbrengt en hen op de hoogte houdt van alle evoluties binnen dit thema. Activiteiten kunnen er aangekondigd worden, ervaringen kunnen er gedeeld worden, NGO's kunnen er oproepen doen, etc.

Actie 12. Sensibiliseren van het stadspersoneel

Voor het stadspersoneel van Gent worden gerichte acties opgezet (lunchgesprekken, artikels in personeelsblad, communicatie via intranet, etc.) om hen te informeren over de Noord-Zuidthematiek. De Noord-

Zuidambtenaar plaatst bij het stadspersoneel, leidinggevende ambtenaren en betrokken actoren de Noord-Zuidthematiek stevig op de agenda zodat het draagvlak en de samenhang hiervoor binnen de stad groter wordt.

Actie 13. Communicatieplan

Communicatieacties om te informeren, motiveren en activeren mogen geen losstaande feiten zijn. Elke actie moet doordacht zijn en de boodschap, de gekozen communicatiekanalen, de doelgroep en het beoogde effect duidelijk afgebakend. Daarom zal de dienst Noord-Zuidsamenwerking een communicatieplan opstellen.

Actie 14. Constructieve dialoog en advies

Het Gents Overleg Noord-Zuid (GONZ) en de Stedelijke Adviesraad Ontwikkelingssamenwerking (STAR) leveren een constructieve bijdrage aan het Gentse Noord-Zuidbeleid. De dialoog tussen de Stad Gent en beide organisaties wordt verder gestimuleerd.

Actie 15. Logistieke ondersteuning Gentse Noord-Zuidorganisaties

De dienst Noord-Zuidsamenwerking zorgt voor algemene logistieke ondersteuning van activiteiten van Gentse Noord-Zuid organisaties. Ze geven de organisaties informatie over noodzakelijke vergunningen bij manifestaties, verwijzen hen door naar betrokken instanties, bemiddelen bij andere stadsdiensten, etc.

Actie 16. Geen Noord-Zuidwerking zonder vrijwilligers

De Noord-Zuidbeweging bestaat onder meer dankzij de hulp van vele vrijwilligers. Ze zijn de motor van heel wat initiatieven en nemen veel werk op de schouders. De Stad Gent wil het lokaal vrijwilligersnetwerk stimuleren en de weg naar de Noord-Zuidwerking vrijmaken met een duidelijke folder die een overzicht geeft van alle vrijwilligerswerk in Gent.

Actie 17. Lezingenreeks met UGent

In samenwerking met UGent (Vakgroepen Studie van de Derde Wereld en Internationale Politiek) zal de Stad Gent een lezingenreeks organiseren.

Actie 18. Globelink en KRAS

Globelink is een erkende Vlaamse Jeugddienst. De wanverhoudingen tussen Noord en Zuid staan centraal in de aangeboden programma's van Globelink. KRAS is een discussie- en rollenspel (ontwikkeld door Globelink). Deelnemers nemen het standpunt in van een bedrijf, NGO, politieke partij of belangengroep en gaan vanuit deze rol de discussie aan rond een bepaald thema. Op die manier ontdekken ze bestaande spanningsvelden en worden ze genoodzaakt oplossingen te zoeken. De dienst Noord-Zuidsamenwerking ondersteunt de Gentse KRAS-groep.

Actie 19. Millenniumdebat

In samenwerking met het Gents Overleg Noord-Zuid wordt jaarlijks een Millenniumdebat georganiseerd en breed bekend gemaakt.

Actie 20. Millenniumdoelstellingen: nog vijf jaar te gaan

In nauwe samenwerking met de Vlaamse en nationale secretariaten van niet-gouvernementele organisaties en de Gentse universiteit zal de Stad Gent een grootschalige Vlaamse Noord-Zuid activiteit organiseren in 2010 met als thema: "Millenniumdoelstellingen: nog vijf jaar te gaan".

2.2 Duurzaamheid

Strategische
doelstelling 1

Stimuleren en verhogen van de internationale solidariteit in Gent.

Operationele
Doelstelling 1.2

Het integreren van het internationale aspect van duurzame ontwikkeling in de stedelijke werking rond duurzaamheid.

Acties

Actie 21. Duurzame aankopen

De Stad Gent is een voorloper op het vlak van duurzaam beleid. Al sinds 2000 drinken alle ambtenaren en bezoekers nog enkel Max Havelaar koffie. Fair Trade en duurzaam aankopen kennen sindsdien alleen maar uitbreiding: fair trade fuitsap, wijn, bananen, schone kleren, duurzaam kantoor materiaal, duurzaam wagenpark, etc. Op 1 juli 2005 haalde de Stad Gent de titel van Fair Trade gemeente. De initiatieven in het kader van Fair Trade Gemeente zal de stad blijvend ondersteunen, en dit op een pro-actieve manier.

Actie 22. Duurzaam beleggen

De Dienst Noord-Zuidsamenwerking zal betrokken worden bij initiatieven van de Stad Gent omtrent duurzaam beleggen.

Actie 23. Kyoto-protocol

De dienst Noord-Zuidsamenwerking zal betrokken worden bij de verdere opmaak en uitvoering van het Kyoto-protocol van de Stad Gent.

Actie 24. Duurzame ontwikkeling

De dienst Noord-Zuidsamenwerking zal betrokken worden bij de voorbereiding van beleidsinitiatieven van het stadsbestuur met betrekking tot het verder duurzaam ontwikkelen van de stad volgens de principes van de Lokale Agenda 21. De Stad Gent erkent de samenhang tussen de sociale, economische en ecologische uitdagingen die we deze eeuw moeten aanpakken en neemt hierin verantwoordelijkheid.

3. Zuidwerking: Gent zonder grenzen

Beschrijving De beleidspijler 'Zuidwerking: Gent zonder grenzen' ondersteunt de concrete en tastbare solidariteitsacties van de Stad Gent op het internationale toneel. Dit zijn de eigen acties en de door de Stad Gent (financieel) ondersteunde acties.

Huidige toestand Vandaag concentreert de Gentse internationale solidariteit zich op twee domeinen:

- 1) de stedenband met Mangaung (Zuid-Afrika);
- 2) de medefinanciering van de jaarlijkse 11.11.11 campagne via de verdeelsleutel 1 op 3 (voor elke drie euro opgehaald door 11.11.11 in Gent, legt de Stad Gent er één bovenop).

Daarnaast voorziet de Stad Gent ook nog jaarlijks een noodhulpfonds.

Stedenband

De stad Gent heeft reeds sinds 2004 een intense stedenband met de stad Mangaung in Zuid-Afrika. De oorspronkelijke samenwerkingsovereenkomst (d.d. 23 september 2004) werd op 15 september 2007 bekrachtigd door de burgemeester en de stadssecretaris van beide lokale besturen. De stedenband is een model van grensoverschrijdende en internationale samenwerking tussen gemeentebesturen. Inzake Noord-Zuidsamenwerking staan hierbij twee doelstellingen centraal: het werken aan rechtvaardige wereldverhoudingen én het wederzijds versterken van het lokaal bestuur, meer bepaald in de richting van een meer doeltreffend, doelmatig én rechtmatig beheer en bestuur van de gemeente. Deze nadruk op bestuurlijke assistentie geeft een lokaal bestuur een comparatief voordeel tegenover andere actoren in de Noord-Zuidsamenwerking.

Alle succesvolle stedenbanden hebben vier kenmerken gemeen. Vooreerst blijkt het bestuur geëngageerd en voorziet het in de nodige middelen. Daarnaast ontstaat er een brede betrokkenheid van de lokale bevolking, die de band de nodige verankering biedt. Tevens steunen succesvolle stedenbanden op wederzijds begrip en dialoog, wat uiteraard een grote openheid vereist. Tenslotte kenmerken ze zich door wederkerigheid: beide partijen hebben er iets aan. Het mag duidelijk zijn dat de uitbouw van een succesvolle stedenband een complex, ingewikkeld en tijdrovend proces is. Een degelijke voorbereiding, het nodige realisme en klare afspraken kunnen echter de frustraties en mislukkingen beperken.

Een stedenband betekent niet alleen een samenwerking tussen de betrokken lokale besturen, maar ook tussen de belangrijke partners van beide steden. Zo ondertekenden de Universiteit Gent en de *University of the Free State* op 17 september 2007 een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst werd mee ondertekend door vertegenwoordigers van de steden Gent en Mangaung. De samenwerkings-overeenkomst tussen de universiteiten vermeldt dan ook uitdrukkelijk: "*The City of Ghent and the Mangaung Local Municipality explicitly endorse the cooperation between Ghent University and the University of the Free State. Both cities will support activities within the framework of this memorandum of understanding. Both cities acknowledge the possible reinforcing effect of this memorandum of understanding on the city link between Ghent and Mangaung.*".

Medefinanciering 11.11.11 campagne

De keuze voor het instrument van de medefinanciering van de jaarlijkse 11.11.11 campagne is ingegeven via twee belangrijke overwegingen:

- 1) door te kiezen voor het instrument van medefinanciering, honoreert het stadsbestuur de inspanningen van de Gentse bevolking;
- 2) 11.11.11 is de pluralistische koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging. 75% van de netto-opbrengst van de koepel wordt overgemaakt aan partnerorganisaties in het Zuiden en lidorganisaties van de koepel.

Medefinanciering van deze campagne, zorgt dus, weliswaar indirect, voor tastbare resultaten op het terrein in het Zuiden.

3.1 De stedenband met Mangaung

Strategische
doelstelling 2

Verder uitbouwen van de Gentse internationale solidariteit.

Operationele
doelstelling 2.1

Het verder uitwerken, verdiepen en verbreden van de stedenband met Mangaung.

Acties

Actie 25. Gent en Mangaung werken verder rond jeugd, duurzame lokale economische ontwikkeling en participatief beleid

Jeugdbeleid

Gent en Mangaung zullen het netwerk van multifunctionele jeugdcentra in Mangaung verder uitbreiden en het beheer en de werking ervan kwaliteitsvol uitbouwen. Voorts worden er ook initiatieven genomen om de economische activering van jongeren in Mangaung te stimuleren. Dit via drie pilootprojecten: (1) een kringloopcentrum; (2) een fietsherstelplaats; (3) een centrum voor compostering.

Duurzame lokale economische ontwikkeling

De deelname van Mangaung en de Provincie Vrijstaat aan de Internationale Jaarbeurs Accenta in september 2007 vormde ongetwijfeld een voorlopig hoogtepunt in de samenwerking rond dit beleidsthema. De seminars rond economie en sociale economie waren een succes. Zaak is nu om zo snel mogelijk de resultaten en nieuwe samenwerkingsmogelijkheden tussen beide steden (en hun relevante partners) op te lijsten en te vertalen in concrete initiatieven, in nauwe samenwerking met het Departement Werk en Economie van de Stad Gent.

Voeren van een participatief beleid

Mangaung is zeer sterk in het voeren van een participatief beleid. Het systeem van *community-based planning* (CBP) in Mangaung bevindt zich in een verdere rijpingsfase dan het Gentse systeem van gebiedsgerichte werking (GGW). GGW is op dit moment nog te veel een systeem van informatieverzameling en overleg, terwijl CBP duidelijke engagementen inhoudt, op politiek, ambtelijk, financieel en uitvoerend vlak, volledig geïntegreerd in de strategische planning en programmatie van de gemeente.

Aangezien Gent, net als alle andere Vlaamse gemeenten, op dit moment nieuwe systemen rond geïntegreerde strategische planning, gelinkt aan het budgettair systeem, aan het ontwikkelen is, is het duidelijk dat we kunnen leren van Mangaung, waar men reeds enkele jaren een werkend systeem heeft.

Tijdens vorige missies, werden reeds afspraken gemaakt voor verdere informatie-uitwisseling en praktische stages rond GGW in het algemeen. Omwille van verkiezingen in Mangaung bleven de mogelijkheden tot samenwerking omtrent dit beleidsdomein echter onaangeroerd. Zowel Gent als Mangaung willen hier verandering in brengen.

Concreet zal tijdens deze legislatuur en samen met Mangaung een leerproject worden opgezet, waarbij via een aantal stages medewerkers die actief zijn in Gent op het vlak van gebiedsgerichte werking en op het vlak van

strategische planning praktische ervaring ter plaatse opdoen. Tegelijk is Mangaung geïnteresseerd in onze manier van programma- en projectwerking en implementatietrajecten bij de uitvoering van geïntegreerde stadsvernieuwingsprojecten. Hiervoor kunnen wij een aantal stagiairs vanuit Mangaung ontvangen.

Actie 26. Gent en Mangaung verbreden hun stedenband met het thema milieu

Gent en Mangaung zullen, samen met hun respectieve relevante partners, concrete vormen van samenwerking rond het beleidsdomein milieu oplijsten en opstarten. Voor Gent gaat het in de eerste plaats om de Milieudienst, IVAGO, TMVW en Aquafin.

Rond het beleidsdomein milieu vonden reeds eerste, verkennende gesprekken plaats. Mangaung heeft in elk geval een aantal thema's opgelijst waarrond samenwerking wenselijk is:

- sensibiliseren van de bevolking rond de milieuproblematiek;
- uitbouwen van kwaliteitsvolle educatieve programma's;
- controle van de (drink-)waterkwaliteit;
- systemen van energie-efficiëntie (REG);
- uitbouwen van (publiek) groen;
- mobiliteitsstrategie transport (stimuleren gebruik fiets);
- optimalisering afvalophaling (recipiënten) en verwijdering (stortplaats);
- Bijstand voor het opzetten van controle en productie van drinkwater;
- lokale afvalwetgeving en handhaving ervan.

Actie 27. Gent en Mangaung verbreden hun stedenband met het thema gezondheid

Tijdens de deelname van Mangaung en de Provincie Vrijstaat aan de Internationale Jaarbeurs Accenta in september 2007, vond een eerste gesprek plaats tussen de Zuid-Afrikaanse delegatieleden en actoren uit het Gents werkveld van (basis-) gezondheidszorg. Er zijn heel wat mogelijkheden voor samenwerking in de nabije toekomst:

- training of scholing van artsen, verpleegkundigen of vroedvrouwen uit Mangaung in Gent;
- tijdelijke missies van Gentse artsen in Mangaung;
- samenwerking tussen ziekenhuizen via "hospital for hospital"-projects waarbij aan rechtstreekse ontwikkelingssamenwerking tussen ziekenhuizen uit Gent en Mangaung kan gedaan worden;
- samenwerking tussen Gentse huisartsenverenigingen of wijkgezondheidscentra en basisgezondheidszorgcentra in Mangaung;
- ondersteuning van preventiecampagnes (onder meer rond HIV) in Mangaung;
- wederzijdse uitwisseling van studenten geneeskunde, verpleeg- of vroedvrouwkunde, enz.

Actie 28. UGent en de University of the Free werken intens samen

De ondertekening van een samenwerkingsovereenkomst tussen de Universiteit Gent en de *University of the Free State* op 17 september 2007 is de eerste stap voor een langdurige en intense samenwerking tussen beide universiteiten. Deze overeenkomst werd mee ondertekend door vertegenwoordigers van de steden Gent en Mangaung. Studenten, onderzoekers en lectoren van beide universiteiten kunnen kennis en ervaring met elkaar uitwisselen en samen projecten opstarten.

Actie 29. PC's voor Mangaung

De computers van het Gentse stadspersoneel worden elke vier jaar vernieuwd. Deze verouderde computers kunnen aan onze zusterstad geleverd worden.

3.2 De vierde pijler: Gentenaars zonder grenzen

Strategische
doelstelling 2

Verder uitbouwen van de Gentse internationale solidariteit.

Operationele
doelstelling 2.2

Het ondersteunen van Gentse 4de pijlerinitiatieven.

Acties

Actie 30. Gentenaars zonder grenzen

De stad Gent zal Gentenaars die op veelal kleine schaal krachtig en bewonderenswaardig werk verrichten in het Zuiden, motiveren en ondersteunen. Dergelijke initiatieven vallen onder de 'vierde pijler' van de ontwikkelingssamenwerking. Deze vierde pijler bestaat uit initiatieven die niet genomen worden door de drie klassieke pijlers (de bilaterale, de multilaterale en de niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking), maar door actoren voor wie ontwikkelingssamenwerking niet de kernopdracht is: vriendengroepen, bedrijven, vakbonden, ziekenhuizen, scholen, e.a. Deze 'Gentenaars zonder grenzen' willen vanuit hun eigen werking solidair willen zijn met mensen in het Zuiden en verdienen meer aandacht en ondersteuning. Er zal een fonds voor de ondersteuning van deze initiatieven worden opgericht en een jury die de aanvragen zal selecteren met behulp van vooraf vastgelegde criteria.

Operationele
doelstelling 2.3

Het financieel ondersteunen van Noord-Zuidorganisaties.

Acties

Actie 31. Verhogen medefinanciering 11.11.11

De verdeelsleutel voor de medefinanciering van de jaarlijkse 11.11.11 campagne zal verhoogd worden van één op drie naar één op één. Dit betekent dat er, binnen het globaal beschikbare budget voor Noord-Zuidsamenwerking, voor elke euro opgehaald in Gent door 11.11.11, de Stad Gent er één euro bovenop legt. Door te kiezen voor het instrument van medefinanciering, honoreert het stadsbestuur de inspanningen van de Gentse bevolking.

Actie 32. Noodhulpfonds

Rampen zijn zo goed als niet voorspelbaar. De Stad Gent voorziet hiervoor een jaarlijks krediet. Indien dit geld op het einde van het jaar niet is opgebruikt, omdat zich dat jaar gelukkig geen rampen voordeden, is dit begrotingstechnisch een probleem. Wanneer vastgelegde kredieten van een stad niet voor het einde van het jaar zijn uitgegeven, dan gaan deze 'verloren' en kunnen ze niet opgespaard worden voor het jaar nadien. De Stad Gent zal daarom een noodhulpfonds oprichten waardoor het mogelijk is om het overgebleven budget op dit fonds elk jaar over te dragen naar het volgende jaar. Wanneer er een beroep gedaan wordt op het noodhulpfonds zal de Stad Gent - behoudens uiterste urgentie - voorafgaandelijk advies vragen aan STAR.

4. Budget

Het Gentse bestuursakkoord is duidelijk wat de middelen voor Noord-Zuidsamenwerking betreft: *'De Gentenaars zijn solidair met diegenen die het met minder moeten stellen. De jaarlijkse bijdrage voor ontwikkelingssamenwerking wordt verviervoudigd: van 0,5 euro naar 2 euro per inwoner.'*

De Stad Gent voorziet hiervoor volgend financieel stappenplan:

Jaar	euro/Gentenaar
2008	0,9
2009	1,2
2010	1,5
2011	1,8
2012	2

